

Unieke Zaken

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 0**

Gevraagd subsidiebedrag: € 540.000

Over de instelling

Stichting Unieke Zaken, podiumkunsten, jeugdpodiumkunsten, Alkmaar

Stichting Unieke Zaken (hierna: Unieke Zaken) maakt theaterproducties voor een jong publiek in de leeftijd van 4 tot 13 jaar. Ze speelt met name op basisscholen en daarnaast in theaters en op locatie in de regio Noord-Holland Noord. Het gezelschap wil het publiek aanzetten tot een avontuurlijke kijk op het leven. Ze doet dat met toegankelijk, humorvol en speels werk waarin zij tekst, zang, muziek, poppen en objecten, dans en beweging combineert.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.24 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Unieke Zaken geen subsidie toe te kennen.

Unieke Zaken heeft onder de jeugd een groot bereik, voornamelijk door het bespelen van scholen in de eigen regio Noord-Holland Noord. De instelling wil breed aansprekend werk maken.

De onderbouwing van de artistieke plannen voor de periode 2021 – 2024 is beperkt: keuzes op het gebied van werkwijze en vormen zijn onvoldoende gemotiveerd. Ook is onduidelijk hoe de instelling de gekozen thema's naar de belevingswereld van kinderen vertaalt.

Unieke Zaken geeft aan de organisatie te willen uitbreiden met twee nieuwe medewerkers, die al eerder aan haar producties hebben meegewerkt en op termijn het gezelschap artistiek en zakelijk zullen gaan leiden. De raad mist een visie op de toegevoegde waarde van de nieuwe krachten. De visie op educatie en het educatieve pakket zijn beperkt. De instelling reflecteert beknopt op de codes; zij schiet tekort ten aanzien van de toepassing van de code Diversiteit en Inclusie.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Unieke Zaken maakt werk waarmee veelal in kleinere setting, overwegend in schoolverband, veel kinderen worden bereikt. Goed ontvangen producties waren onder anderen het op het gelijknamige boek van Roald Dahl

gebaseerde 'Iorg Idur' dat tussen 2017 en 2019 157 keer speelde en in 2020 en 2021 zal worden hernomen, en 'Apollo 11', een voorstelling met zes performers en live muziek uit 2019. De instelling speelde meer voorstellingen dan gepland in de periode 2017 – 2020.

Unieke Zaken heeft een brede variatie aan activiteiten op het programma staan voor 2021 – 2024. De instelling maakt naar eigen zeggen "theater voor het volk". Haar uitgangspositie is dat haar programma voor elk wat wils biedt, een doelstelling die goed strookt met het spelen voor schoolklassen. De kernwoorden 'levenslust', 'liefdevol' en 'leeftijdloos' waarmee de instelling haar publiek wil inspireren en verleiden, vindt de raad goed passen bij dit streven. Het voornemen om met het project 'DIKKOP' in verschillende molens in Noord-Holland een productie te spelen over de eenzame strijd tegen het water op de kale akkers, spreekt tot de verbeelding en lijkt de raad een goed voorbeeld van de sterke verbinding die de instelling heeft met de eigen regio.

Wel vindt de raad dat Unieke Zaken te summier is met de inhoudelijke en maatschappelijke motivering van haar werk en de vormen waarin zij zich presenteert aan het publiek. Zij zoekt de inspiratie voor voorstellingen vaak in de literatuur of historische gebeurtenissen. De raad mist een heldere visie op de vertaling van deze werken of gebeurtenissen naar de belevingswereld van kinderen. Zo is het plan voor 'HOEMOES MET HARING', een 'special' in samenwerking met Orchestre Partout, de Internationale Taalschool en asielzoekerscentra interessant, maar mist de raad de link met het jonge publiek en de motivatie om dit thema met deze partners te onderzoeken.

Unieke Zaken wil de organisatie verstevigen, zowel artistiek als zakelijk en productioneel. Tussen 2020 en 2024 nemen Arjan Bouwmeester en Bert-Jan Oosting het artistiek en zakelijk leiderschap geleidelijk over van de huidige directie. De instelling maakt niet duidelijk wat de invloed van deze nieuwe kernteamleden zal zijn op de koers van het gezelschap. Zij schrijft dat het vertrouwen in de toekomstige directie gestoeld is op het feit dat deze makers haar gedachtengoed door en door kennen, maar maakt niet expliciet wat dit gedachtengoed behelst.

Vernieuwing

Unieke Zaken draagt weinig bij aan de vernieuwing van de jeugdpodiumkunsten. In de plannen formuleert de instelling geen inhoudelijke richting voor de toekomst van de discipline en licht zij de invloed van de nieuwe directie op haar artistieke koers onvoldoende toe.

De instelling heeft twee mobiele theaterformats: 'de Buzz' en het 'Tafeltheater'. Dit zijn laagdrempelige manieren om publiek met theater in aanraking te brengen, op plekken waar dat doorgaans niet of nauwelijks

gebeurt. Deze aanpak sluit goed aan op de behoefte in de regio Noord-Holland Noord. De raad erkent dat de instelling met deze formats belangrijk werk verricht als “theatermissionaris” in deze regio. De inzet van dergelijke mobiele speelplekken is echter niet uniek of vernieuwend in de landelijke jeugdpodiumkunsten.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

De liquiditeit, de solvabiliteit en het weerstandsvermogen van Unieke Zaken geven een positief beeld van haar financiële gezondheid. Uit deze cijfers blijken geen grote risico's. De instelling is voor ongeveer 70 procent afhankelijk van subsidie en heeft een eigen inkomstenpercentage van 30 procent.

Er zijn ten opzichte van de periode 2017 – 2020 forse toenames van de baten en lasten begroot. De instelling wil haar activiteitsniveau verhogen en haar organisatie uitbreiden; het gaat om een verdubbeling van het aantal fte's. Een dergelijke schaalvergroting is ingrijpend, dus ontwikkelt het bestuur hiervoor een intern bedrijfsplan met een bedrijfskoers en een langetermijnvisie met doelen en afspraken. Omdat een uitwerking van dit plan ontbreekt, kan de raad geen inschatting maken van de bijbehorende risico's.

Unieke Zaken zet zich in om nieuwe geldstromen te genereren, onder meer uit crowdfunding, maar heeft daarmee vooralsnog geen duurzaam succes. Ze wil meer gaan spelen om daarmee haar inkomsten te verruimen. De raad vraagt zich echter af hoe duurzaam en realistisch dat is voor de uitvoerenden.

De instelling betaalt medewerkers conform de cao Toneel en Dans. Deze vormt ook voor zzp'ers de basis voor de berekening van het honorarium. Hoe deze berekening tot stand komt, blijkt niet uit de plannen; er lijkt geen sprake te zijn van opslagen voor pensioen of arbeidsongeschiktheid.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

De instelling heeft een groot bereik, met name op scholen. In 2019 bereikte ze met haar voorstellingen en educatieve activiteiten rond de 21.000 bezoekers.

Volgens Unieke Zaken schuilt de grootste educatieve waarde in het beleven van de voorstelling zelf. De raad vindt echter dat hier, zeker voor een nieuw publiek van jonge kijkers, een afgewogen educatief kader bij hoort. De educatieve activiteiten die het gezelschap bij de voorstellingen ontwikkelt, zijn beperkt.

De instelling toont zich bereid om in reactie op de vraag vanuit het onderwijs educatieprojecten op maat te ontwikkelen, zoals bij de productie

‘DIKKOP’, maar licht niet toe wat die educatieprojecten behelzen. Ook formuleert zij geen visie op de rol die zij voor zichzelf binnen het programma ‘Cultuureducatie met Kwaliteit’ ziet weggelegd.

Het ontbreekt Unieke Zaken aan menskracht om de educatie- en publicitaire taken op een structurele manier aan te pakken; daar moet de uitbreiding van de organisatie verandering in brengen. De raad vindt het goed dat de instelling recentelijk lid is geworden van het marketingplatform ‘Podiumkids.nl’ om de kennis op dit gebied te delen, verenigen en te vergroten. Op het moment van aanvragen doet Unieke Zaken echter niet op een onderscheidend niveau aan marketing en publiekswerving. Ook ontbreekt in haar publiekswerving beleid voor diversiteit en inclusie.

Geografische spreiding

Unieke Zaken is gevestigd in Alkmaar en is goed geworteld in de regio Noord-Holland Noord. Ze heeft banden met de theaters en centra voor cultuureducatie in de meeste steden in dit gebied. Een van de scholen in haar standplaats fungeert als klankbord; de leerlingen zijn testpubliek. In de Kop van Noord-Holland en West-Friesland, een gebied waar het podiumkunstenaanbod voor de jeugd dun gezaaid is, is het aanbod van Unieke Zaken van grote toegevoegde waarde. De stedelijke regio (in wording) Noord-Holland Noord onderschrijft haar belang voor de culturele infrastructuur in het gebied.

De raad vindt het aandeel vrije voorstellingen laag: Unieke Zaken speelde in 2018 200 schoolvoorstellingen en 18 vrije voorstellingen, waarmee respectievelijk 12.512 en 1.334 bezoekers werden bereikt. Hierdoor is de zichtbaarheid toch enigszins beperkt.

Het gezelschap bespeelt scholen in het hele land, maar met een sterke focus op de eigen regio en de landsdelen West en Zuid. De landelijke impact van Unieke Zaken is daarmee beperkt. Het gezelschap speelt incidenteel in België maar beoogt voor de periode 2021 – 2024 geen buitenlandse speelbeurten.

Toepassing Fair Practice Code

Unieke Zaken reflecteert beknopt op de Fair Practice Code. Medewerkers ontvangen salarissen en vergoedingen conform de cao Toneel en Dans. De instelling beschrijft zichzelf als een veilige organisatie die horizontaal georganiseerd is en waarin iedereen wordt gerespecteerd. Een toelichting op het beleid voor een veilige werkomgeving en duurzame inzetbaarheid ontbreekt echter. De instelling stelt in het kader van de uitbreiding van de organisatie een vertrouwenspersoon aan, maar licht niet toe per wanneer deze functie wordt ingericht.

Unieke Zaken zegt in te zetten op groei en ontwikkeling van menselijk kapitaal, door nieuwe mensen aan te nemen en door scholing van bestaand personeel. Ook hierbij mist de raad een toelichting en onderbouwing.

Toepassing Governance Code Cultuur

Unieke Zaken reflecteert summier op de Governance Code Cultuur. Ze stipt weliswaar de acht punten van de code aan, maar formuleert slechts twee acties om de code effectiever toe te passen, en dat slechts in algemene termen. Ook mist de raad een reflectie op de diversiteit van bestuur en directie.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

Unieke Zaken reflecteert onvoldoende op de Code Diversiteit en Inclusie. Ze onderstreept de diversiteit van organisatie en bestuur in termen van leeftijd en gender, maar gaat voorbij aan de gebrekkige diversiteit wat betreft culturele achtergronden.

De instelling omschrijft het publiek waar zij zich op richt als voornamelijk 'moderne burgerij'. De raad is van mening dat – zeker ook in deze regio – culturele diversiteit een onderwerp is waartoe een jeugdtheatergezelschap zich dient te verhouden. Met name op het gebied van publiek en personeel bespeurt hij nauwelijks urgentie in de toepassing van de code.